

INHOUD.

	Bladz.		Bladz.
Hooger onderwijs.			
§ 1. Rijks-universiteiten te Leiden, Utrecht en Groningen	1	b. Getal der leerlingen	83
a. College van curatoren	1	c. Onderwijzend personeel	85
b. Onderwijzend personeel	1	d. Leerplan en toestand van het onderwijs	86
c. Studenten	2	e. Toestand der lokalen en hulpmiddelen bij het onderwijs.	87
d. Omvang van het onderwijs	4	§ 2. Industrie- en teekenscholen	87
e. Uitkomsten van het onderwijs	34	§ 3. Ambachtsscholen	95
f. Handelingen in het belang der wetenschap	39	§ 4. Hoogere burgerscholen	114
g. Hulpmiddelen voor het onderwijs	40	a. Getal en soort der scholen	114
§ 2. Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam	42	b. Getal der leerlingen.	115
a. College van curatoren	42	c. Examens	121
b. Onderwijzend personeel.	42	d. Onderwijzend personeel	123
c. Studenten	43	e. Leerplan en toestand van het onderwijs	136
d. Omvang van het onderwijs	43	f. Toestand der lokalen en hulpmiddelen bij het onderwijs.	136
e. Uitkomsten van het onderwijs	54	g. Inrichtingen, ongeveer gelijkstaande met hogere burgerscholen	137
f. Handelingen in het belang der wetenschap	56	§ 5. Middelbaar onderwijs voor meisjes	137
g. Hulpmiddelen voor het onderwijs	56	a. Getal en aard der scholen	137
§ 3. Gymnasia	57	b. Getal leerlingen	138
a. Getal der scholen	57	c. Examens	139
b. Onderwijzend personeel.	58	d. Onderwijzend personeel	140
c. Leerlingen.	66	e. Leerplan en toestand van het onderwijs	141
d. Toelatings- en overgangsexamens	67	f. Toestand der lokalen en hulpmiddelen bij het onderwijs.	141
e. Eindexamens en daarmee gelijk gesteld examen, bedoeld in art. 12 der wet op het hooger onderwijs	68	§ 6. Landbouwonderwijs	141
f. Leerplan en toestand van het onderwijs.	71	§ 7. Polytechnische school	149
g. Toestand der lokalen en hulpmiddelen voor het onderwijs	71	§ 8. Scholen voor de zeevaart	163
§ 4. Bijzonder hooger onderwijs.	72	§ 9. Scholen voor doofstommen en blinden	165
a. Vrije Universiteit te Amsterdam	72	§ 10. Opleiding van leeraren en onderwijzers in teekenen en boetseeren	166
b. Kweekscholen en seminaria	73	§ 11. Akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs.	166
c. Bijzondere scholen van voorbereidend hooger onderwijs	74	§ 12. Toezicht op het middelbaar onderwijs	168
§ 5. Kosten van het hooger onderwijs	76	§ 13. Onderwijs in taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië aan de Indische Instelling te Delft	168
Middelbaar onderwijs.			
§ 1. Burgerscholen en daarmee, krachtens art. 14 der wet, gelijkgestelde inrichtingen	82		
a. Getal en soort der scholen.	82		

I N H O U D.

Bladz.

Bladz.

§ 14. Kosten van het middelbaar onderwijs. 170

§ 15. Pensioenen aan onderwijzend personeel bij het
middelbaar onderwijs 184

§ 16. Rijkskweekscholen voor vroedvrouwen. 185

§ 17. Veeartsenijschool 186

Onderwijs bij land- en zeemacht 189

Inrichting tot hoogere vorming van officieren 189

Cursus voor officieren van gezondheid bij het militair
hospitaal te Utrecht. . . . . 189Inrichtingen tot opleiding voor den offi-
ciersrang.A. *De Koninklijke Militaire Academie en de eerste*
afdeeling der Krijgsschool. . . . . 189B. *De artillerie-cursus* . . . . . 190C. *De Militaire school en de daaraan voorafgaande*
voorbereidende practische cursus. . . . . 190D. *De Hoofdcursus* . . . . . 191Inrichtingen tot het geven van het voor-
bereidend onderwijs tot opleiding voor
den officiersrang.A. *De Cadettenschool* . . . . . 192B. *De Cursussen* . . . . . 192Inrichtingen, meer in het bijzonder be-
stemd tot vorming van kader.A. *Instructie-bataljon* . . . . . 193B. *Instructie-compagnie.* . . . . 193C. *Instructie-batterij.* 194

De huishoudelijke scholen bij de korpsen. 195

A. *Ingelijfden bij de landmilitie.* . . . . 198B. " " " *zeemilitie* . . . . . 199Koninklijk Instituut voor de marine te Wil-
lemsoord. . . . . 199Opleiding van machinist-leerlingen aan boord
van het wachtschip te Hellevoetsluis . . . . 200Opleiding van matrozen tot kwartiermeester
en voortgezette opleiding van jongens tot
matroos . . . . . 201Opleiding van jongens aan boord van het in-
structieschip „*Admiraal van Wassenaer*” te
Amsterdam. . . . . 205Opleiding van jongens bij de kweekschool voor
zeevaart te Leiden . . . . . 206Opleiding van militaire apothekers voor het
leger in Oost- en West-Indie 207

Lager onderwijs.

§ 1. Toestand van het lager onderwijs 208

§ 2. Getal en aard der scholen 211

§ 3. Schoollokalen, schoolmeubelen en leermiddelen . 216

§ 4. Subsidiën krachtens art. 49 der wet. 216

§ 5. Leerlingen 219

§ 6. Schoolgelden 225

§ 7. Bevordering van het schoolbezoek 226

§ 8. Onderwijzend personeel 226

§ 9. Benoeming, schorsing en ontslag van onderwijzers 233

§ 10. Inkomsten van de onderwijzers 243

§ 11. Pensioenen en wachtgelden aan onderwijzers . . 253

§ 12. Opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen . 253

I. *Rijkskweekscholen.* . . . . 253II. *Rijksnormaallessen* . . . . . 258III. *Gemeentelijke kweekscholen.* . . . . 258IV. *Inrichtingen van bijzonderen aard* . . . . . 259V. *Opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen tot*
den rang van hoofdonderwijzer en hoofdonderwijzeres 272VI. *Kosten van de opleiding van het onderwijzend per-*
soneel . . . . . 273VII. *Opleiding van onderwijzers bij het lager onderwijs,*
die zich wenschen te bekwamen voor het afleggen
van het examen ter verkrijging der akte van be-
kwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de
landbouwkunde. . . . . 273§ 13. Arrondissements-bibliotheken en onderwijzers-
bijeenkomsten . . . . . 277§ 14. Akten van bekwaamheid tot het geven van lager
onderwijs. 278

§ 15. Toezicht op het lager onderwijs 289

§ 16. Uitgaven van het Rijk en de gemeenten ten be-
hoeve van het lager onderwijs. 289

Onderwijs in de gevangnissen. 298

Bewaarscholen 299

BIJLAGEN.

- A. Koninklijk besluit van 23 November 1896 n°. 19, tot wijziging van de lijst der beambten, bedoeld in artikel 62 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102).
- B. Koninklijk besluit van 6 Februari 1897 n°. 25, tot aanvulling van de lijst der beambten, bedoeld in art. 62 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102).
- C. Koninklijk besluit van 16 September 1897 n°. 22 tot wijziging van de lijst der beambten, bedoeld in art. 62 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102).
- D. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 16 November 1896 n°. 2395, afd. K. W. tot wijziging van de lijst van de verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs aan de Rijks-universiteiten.
- E. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 December 1896 n°. 5062¹, afd. ond., tot aanvulling van de lijst van de verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs aan de Rijks-universiteiten.
- F. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 September 1897 n°. 5833¹, afd. ond., tot aanvulling van de lijst van de verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs aan de Rijks-universiteiten.
- G. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 December 1896 n°. 5062², tot aanvulling van de beschikking dd. 31 December 1880 lit. HH., afd. ond., waarbij voor zooveel noodig is bepaald, welke ambtenaren met het beheer van ieder der in die beschikking genoemde verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs aan de Rijks-universiteiten belast blijven.
- H. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 10 September 1897 n°. 5620², afd. ond., tot wijziging van de beschikking dd. 31 December 1880, lit. HH., afd. ond., waarbij voor zooveel noodig is bepaald, welke ambtenaren met het beheer van ieder der in die beschikking genoemde verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs aan de Rijks-universiteiten belast blijven.
- I. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 December 1896 n°. 5062³, tot vaststelling van een reglement op het gebruik der hulpmiddelen voor het tandheelkundig onderwijs aan de Rijks-universiteit te Utrecht.
- J. Verslag der Commissie, in 1897 belast geweest met het afnemen van het Staatsexamen, bedoeld in art. 12 der wet op het hooger onderwijs.
- K. Gewijzigde prospectus van de inrichting voor opvoeding en onderwijs, „Noorthey” (bijzonder gymnasium) aanvankelijk gevestigd op den huize Groot Stadwijk te Voorschoten.
- L. Reglement voor de inrichting van hooger onderwijs, genaamd Zendelingen-instituut Sint-Theresia, te Geleen.
- M. Reglement voor de inrichting van hooger onderwijs, genaamd Missiehuis der paters van het Heilig Hart van Jezus, gevestigd te Leijenbroek, gemeente Sittard.
- N. Verslagen der in 1896 gehouden eindexamens der hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus, voorafgegaan door een overzicht van de samenstelling der examencommissiën, van den duur en van den uitslag der examens.
- O. Koninklijk besluit van 10 Augustus 1896 (*Staatsblad* 149) tot intrekking van het Koninklijk besluit van 23 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 181) en tot vaststelling van een reglement voor de Rijkslandbouwschool.
- P. Verslag der commissie, belast met het afnemen van het eindexamen der afdeeling B van de Rijkslandbouwschool in 1896.
- Q. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen van examen B, volgens de artt. 61-65 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).
- R. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen der examens B volgens art. 60 en C volgens artt. 61-65 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).
- S. Verslag der Rijkscommissie tot het examineeren van stuurlieden ter koopvaardij, over het jaar 1896.
- T. Verslag der Rijkscommissie tot het examineeren van machinisten aan boord van koopvaardij schepen, over het jaar 1896.
- U. Verslag der commissie, in 1896 belast met het examineeren van hen die eene akte van bekwaamheid verlangden tot het geven van middelbaar onderwijs in de wis- of natuurkundige wetenschappen, of in het boekhouden of tot het geven van lager onderwijs (bedoeld bij art. 65 der wet tot regeling van het lager onderwijs) in de wiskunde.
- V. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen der examens van hen, die akten van bekwaamheid verlangden voor middelbaar onderwijs in de Nederlandsche taal en letterkunde, de geschiedenis, de aardrijkskunde, de staathuishoudkunde en statistiek, de Staatsinrichting en het schoonschrijven.
- W. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen der examens voor de akten handteekenen, rechtlijnig teekenen en boetseeren (middelbaar onderwijs) en handteekenen (lager onderwijs).
- X. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen der examens in de Fransche taal (M.O.) naar aanleiding van het Koninklijk besluit van 9 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 149).
- Y. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen der examens voor de Hoogduitsche taal (lager en middelbaar onderwijs), naar aanleiding van het Koninklijk besluit van 9 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 149).
- Z. Verslag der commissie, in 1896 belast met het afnemen der akte-examens in de Engelsche taal (lager en middelbaar onderwijs), naar aanleiding van het Koninklijk besluit van 9 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 149).

B I J L A G E N

- AA. Verslag der commissie, in 1896 belast met het exameneeren van hen, die de akte van bekwaamheid wenschten te verkrijgen voor middelbaar onderwijs in landbouwkunde of houtteelt of de akte van bekwaamheid voor lager onderwijs in landbouwkunde, bedoeld bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 148).
- BB. Verslag der commissie, welke in 1896 belast is geweest met het exameneeren van hen, die eene akte van bekwaamheid tot het geven van lager en middelbaar onderwijs in de gymnastiek verlangden.
- CC. Koninklijk besluit van 26 Januari 1897 n°. 42, tot wijziging van het reglement betreffende de opleiding van militaire apothekers voor het leger in Nederlandsch-Indië aan 's Rijks-universiteit te Utrecht.
- DD. Wet van den 28sten December 1896 (*Staatsblad* n° 230), tot wijziging van eenige artikelen der wet tot regeling van het lager onderwijs.
- EE. Koninklijk besluit van 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 231), tot nadere aanvulling der voorschriften, gegeven bij Koninklijk besluit van 18 April 1890 (*Staatsblad* n°. 64) en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 20 December 1893 (*Staatsblad* n°. 215), 24 December 1894 (*Staatsblad* n°. 238) en 23 December 1895 (*Staatsblad* n°. 226) tot uitvoering van art. 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).
- FF. Koninklijk besluit van 27 Juli 1896 (*Staatsblad* n°. 142) tot wijziging van art. 6, 1ste lid, van het Koninklijk besluit van 29 Juni 1890 (*Staatsblad* n°. 97) tot vaststelling der regelen voor de Rijksnormaallessen, bedoeld in art. 12 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).
- GG. Koninklijke beslissingen in geschillen van bestuur, met uitzondering van die voorkomende onder bijlage LL.
- HH. Verslagen van de in 1896 gehouden examens, ter verkrijging van akten van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres.
- II. Verslag der commissie in 1896 belast geweest met het afnemen der examens in de Fransche taal (lager onderwijs), naar aanleiding van het Koninklijk besluit van 9 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 149).
- JJ. Verslagen van de in 1896 gehouden examens ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek.
- KK. Verslagen van de in 1896 gehouden examens ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de nuttige en in de fraaie handwerken voor meisjes.
- LL. Koninklijke beslissingen in zake de beroepen van besluiten van Gedeputeerde Staten ten aanzien van aanvragen van besturen van bijzondere scholen, om over 1895 in het genot te worden gesteld van de bijdrage overeenkomstig art. 54 bis der wet.
- MM. Uitkomsten van het onderzoek naar de kennis van het lezen en schrijven der ingelijfd en bij de land- en zee-militie in 1896.
- NN. Tabel aanwijzende het schoolverzuim in alle gemeenten des Rijks op 1 Januari 1897.
- OO. Tabel, aanwijzende het aantal kinderen, die in iedere gemeente, elke provincie en in het Rijk, in 1896 de onderscheidene klassen der lagere school verlieten, benevens — voor zoover zij de hoogste klasse niet hadden doorlopen — de redenen waarom de school verlaten werd.